

§ 12

Yttrande över ansökningar om godkännande av huvudman för fristående förskoleklasser, fritidshem, grundskolor och grundsärskolor

Svar på remiss från Skolinspektionen.

Beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens yttrande som sitt remissvar till Skolinspektionen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Ärendet

Förvaltningen redovisade ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 24 mars 2015, dnr 1.6.1-785/2015.

Skolinspektionen har till Stockholms stad remitterat 13 ansökningar om godkännande av huvudman för fristående förskoleklass, grundskola, fritidshem samt grundsärskola läsåret 2016/2017. Nästan alla ansökningar, 11 stycken, avser start av ny verksamhet. Vid fullt utbyggd verksamhet motsvarar ansökningarna 3 042 elevplatser, varav 36 i grundsärskola.

Förvaltningen bedömer att tre av ansökningarna kommer att påverka stadens skolväsende negativt såväl ekonomiskt, organisatoriskt och pedagogiskt, då huvudmännen vill etablera sig i områden där de kommunala skolorna redan idag har stora lokalöverskott (Kista och Vantör).

Förvaltningen är vidare tveksam till två ansökningar då huvudmännen vill starta 4-9-skolor. Förvaltningen vill påtala de ogynnsamma ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska effekterna när mellanstadieklasser i närliggande F-6-skolor och de inom pendelavstånd får minskat antal elever. Speciellt drabbas skolor i stadens ytterområden. Förvaltningen ser gärna att samtliga fristående skolor organiseras mer anpassat till läroplanens kunskapskrav företrädesvis i F-6 och F-9, alternativt 7-9.

Förvaltningen ställer sig negativ till etablering av fler fristående resursskolor, då dessa inte understödjer ett inkluderande arbetsätt. Förvaltningen menar att undervisning i mindre grupper för elever i behov av särskilt stöd alltid bör knytas till en vanlig grundskola för att möjliggöra ett inkluderande perspektiv.

Förvaltningen bedömer att det inte finns behov av ytterligare platser för stadens elever mottagna i grundsärskolan. Staden har redan idag utnyttjad kapacitet i kommunens skolor.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom avdelningen för utveckling och samordning i samverkan med grundskoleavdelningen, berörda grundskolechefer samt med avdelningen för ekonomi och styrning.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens yttrande som sitt remissvar till Skolinspektionen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Yrkande

Ordföranden yrkade bifall till förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Lotta Edholm (FP) och ledamoten Cecilia Brinck (M) framlade ett eget förslag till beslut och yrkade bifall för detta.

Beslutsgång

Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med hans yrkande.

Reservation

Cecilia Brinck m.fl. (M) och Lotta Edholm m.fl. (FP) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
att därutöver anföra:

Det tjänsteutlåtande som föreläggs nämnden visar tydligt på en förändrad politisk syn på valfrihet och fristående verksamheter. Stadens budskap är nu att tre av ansökningarna som nämnden ska ta ställning till kommer att påverka stadens skolväsende negativt såväl ekonomiskt som organisatoriskt och pedagogiskt då huvudmännen vill etablera sig i områden där de kommunala skolorna ”redan idag har stora lokalöverskott”. Förvaltningen är vidare tveksam till två av ansökningarna då huvudmännen vill starta 4-9-skolor med liknande argument nämligen att förvaltningen vill ”påtala de ogynnsamma ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska effekterna när mellanstadie-klasser i närliggande F-6-skolor och de inom pendelavstånd får minskat antal elever”.

Att de kommunala skolorna i vissa stadsdelar haft svårt att attrahera elever boende i området, eller inom ett rimligt pendlingsavstånd, kan dock inte tas till intäkt för att fristående huvudmän inte ska släppas in i de aktuella stadsdelsområdena.

Istället måste förvaltningens och den kommunala skolhuvudmannens ansträngningar inriktas på att förbättra erbjudandet hos de kommunala skolorna i området.

Både kommunala såväl som fristående skolor har utmaningar framför sig. Det handlar framför allt om att göra satsningar på läraryrket för att möta en annalkande lärarbrist men det handlar också om att förbättra mottagandet av nyanlända elever, att utveckla arbetet med trygghet och studiero samt att öka kvaliteten i undervisningen genom satsningar på det ämnesdidaktiska innehållet.

Detta är utmaningar som de kommunala såväl som de fristående skolorna behöver möta. Vi noterar att den nya politiska ledningen i Stockholms stad hittills inte kunnat presentera några konkreta satsningar på något av dessa viktiga områden. Vår farhåga är att man istället för att lägga fokus på det egna förbättringsarbetet hellre vill utöka sitt eget inflytande i syfte att minska konkurrensen från de fristående skolorna.

För oss är valfriheten en förutsättning för en bättre kvalitet i skolan och inte ett problem som behöver bekämpas. Elever och föräldrar anger att de är nöjda med undervisningen och det finns inget som pekar på att kunskapsresultaten avviker från det spektrum som kommunala skolor uppvisar. Självklart ska vi se till att alla utförare håller en hög kvalitet och att våra elever erbjuds en bra skolgång men elevers och föräldrars rätt att välja skola ska inte ses som en motsats till detta, utan är en frihet som stockholmarna uppskattar och vill bevara.

Av ärendet kan vi även utläsa att staden numera ställer sig negativ till etablering av fler fristående resursskolor eftersom dessa ”inte understödjer ett inkluderande arbetssätt”. Samtidigt vet vi att efterfrågan bland föräldrar till skolor med inriktning på elever med omfattande behov av särskilt stöd är stor och det tyder på att man idag inte är nöjd med den kommunala skolans erbjudande till dessa elever. Förvaltningen bör intensifiera arbetet med att utveckla mottagandet av elever i behov av särskilt stöd. Skolinspektionen måste däremot kunna avgöra, i enlighet med gällande regler, om den fristående huvudmannen uppfyller alla kriterier för att få starta sin verksamhet. Det är en ytterst viktig distinktion att upprätthålla.

Förvaltningen bedömer vidare att det inte finns behov av ytterligare platser för stadens elever mottagna i grundsärskolan, eftersom ”staden idag har outnyttjad kapacitet i kommunens skolor”. I sammanhanget vill vi påpeka att rätten att få välja skola måste omfatta även elever som går i grundsärskolan.

Sammantaget visar ärendet på en helt ny politisk inriktning i hur den kommunala huvudmannen ser på konkurrens från fristående skolor. De som ytterst drabbas av denna vänstersväng är elever och föräldrar på fristående skolor samt de huvudmän och personal som idag driver fristående verksamheter. Det kommer staden inte att tjäna på.